

Preostaja mi še, da govorim o Lavtarju kot poglavarju družine. Poročen je bil z blago gospo Amalijo Prossinaggovo, sestro ljubljanskega zdravnika istega imena. Skrbno sta vzajala svoje otroke, tri sinove in dve hčeri, ter jih dovedla do ugodnih služb. A nemila usoda je posegla s kruto roko v sicer srečno rodovinsko življenje drugega nam Lavtarja. V najlepši dobi mu je iztrgala iz rok sina profesorja, vrgla na bolniško posteljo drugega sina topničarskega nadporočnika, tretji sin Pavel, c. in kr. polkovni zdravnik, pa je sledeč klicu domovine, padel v srbsko ujetništvo, kjer se veseli po prestani težki bolezni na snidenje s svojimi ljubimi starši, bratom in sestrama, ne vedeč, da njegovega dobrega očeta ni več med živimi. — Če je le mogel, je pohitel Lavtar vzlic visoki starosti k hčerki Jozefi, soprog deželosodnega svetnika Hrašovca, v Rudolfovo, kjer se je naslajal v družbi malih vnukov, ali pa je odšel pogledat hčerko Nuko, učiteljico v Framu, kjer je seveda ob enem hospitaliral pri pouku računstva ter zasledoval uspehe svoje metode.

Lepo je bilo Lavtarjevo življenje, lepa je bila tudi njegova smrt. Do pred Božičem je opravljal zvesto kakor vedno svojo službo; tedaj pa se ga je lotila neozdravljiva bolezen. Od dne do dne je bolj hiral; čuteč, da se bliža njegovo sadov polno življenje h koncu, je uredil vse svoje zadeve, imel je le še eno željo: da vidi še enkrat svojega ljubljanskega sina Pavla. Nihče izmed živih mu ni mogel izpolniti njegove srčne želje, a bolezen sama mu jo je izpolnila: razgrnila je nadenj nezavest, in v tej se je poslavljaj z glasnimi besedami od Pavla, videč ga pred seboj — malo potem pa je izdihnil svojo blago dušo.

Naznanilo učiteljskega zbora o smrti svojega seniorja Luke Lavtarja se glasi med drugimi:

»Zavod žaluje ob grobu vestnega, navdušenega učitelja, učiteljski zbor izgublja z njim značajnega, ljubeznivega tovariša, učenci dobrohotnega, vdanega svetovalca in vodnika.«

Če pridenemo tem lepim besedam še, da žaluje slovenski narod ob grobu iskrenega rodoljuba, šolstvo po neumornem sotrudniku, njegova rodovina pa po dobrem in skrbnem očetu, smo našli le malo število lepih čednosti, ki jih je imel pokojni, blagi Luka Lavtar. Z mirno vestjo pa lahko trdimo, da je bila vsaka izmed teh čednosti v resnici njegova last. Blag mu spomin!

IVAN KELC:

Prvi pouk v čitanju po analitiško sintetiški metodi.

(Dalje.)

Ni sicer nikjer predpisano, da bi se moral učitelj-odgovornik vselej in povsod pri pouku in vzgoji držati enega pota — vsi potje vodijo v Rim, kakor se pravi, a neobhodno potrebno je vendar, da se učitelj pri svojem jako težavnem delu drži nekega načrta, ki je zaradi svoje naobrazbe in lastne izkušnje z ozirom na vse krajevne razmere spoznal prvim in ki mu omogoča, da pravočasno in po možnosti vsestransko doseže pri pouku in vzgoji otrok predpisani in zaželjeni smoter. Da mu bo to mogoče, je treba učitelju vsakodnevne korenite priprave na pouk, poseb-

no še neizkušnemu. Tistega časa mu ne bo nikoli žal, posebno ako ima veselje in ljubezen do poučevanja in vzgoje narodove nadebudne mladine, navdušenje takega bo postajalo za pripravo, pouk in odgojo tem večje, ako je enkrat opazil, da je bil ves njegov trud končno venčan s prav zadovoljivim in vsestranskim uspehom.

Pri obravnavi takoimenovanih temeljnih besed se mora učitelj v prvi vrsti ravnati po popolnem naravnem potu, začeti mora pri tem, kar je otroku že znano, in sicer z naravno stvarjo, ki jo ima obravnavati, ako ne, pa z dobro, za otroški okus in zanimivost narejenimi slikami ali drugačnimi, ponarejenimi, naravno stvar predstavljajočimi podobami in kipi. Analitiško-sintetiška učba mora vsebovati edinstvo v mnogovrstnosti ter se vedno strogo ravnati po priznani najboljši pedagoških načelih, ki jih hočem še posebej v kratkih stavkih navesti koncem tega referata. Popolna istina je, da se dajo po razkrojno - sestavni učbi doseči najboljši, vsestranski in najtemeljitejši uspehi ne samo pri učenju začetnega čitanja, nego se dosežejo najpovoljniji uspehi tudi pri drugih šolskih predmetih, a uvaževati je, da so v dosegu take vzornosti vsega pouka in vzgoje potrebni tudi dotični pogoji, ker sicer ostane lahko pri vsem prenapornem trudu vse delo le malo ali popolnoma brezuspešno.

Prvi in najpoglavitejši pogoj je, da je šolski obisk popolnem reden, drug in nič manj vreden pa, da razred ni preštevilen. Prvo kot drugo lahko jako povpspejuje pouk in vzgojo, ravno tako lahko ga tudi obtežuje in ovira glede dosege predpisanega in dovoljnega uspeha. Kar sem v tem ozirom poizkusil, lahko potrdim in sem to tudi že objavil v nekem listu, a iz te izkušnje sem primoran vam potrditi, da je bil moj ves trud z ozirom na zgoraj navedene neugodne razmere in z ozirom na mnenje prostega ljudstva, med katerim sem deloval skoraj zamen ali vsaj maloupešen. Dokler ne bo kmetiško ljudstvo dovedeno do prepričanja, da se otroka ne more naučiti že v par tednih, kako šele v par dneh — da bi že znal vsaj nekaj črk čitati in pisati, dokler se število en razred obiskujočih otrok ne zniža najmanj na 40 in dokler ni popolnem urejenega, t.j. vsakodnevnega šolskega obiska po vseh šolo obiskujočih otrocih, tako dolgo ostane in tudi mora ostati navedena, vsestransko poučevajoča in vzgajajoča razkrojno-sestavna učba brezpomembna, ker ne more nikakor priti do dovoljne veljave pedagoških in drugih pravil in potem vse delovanje učiteljevo, najsibo še tako naporno, vztrajno in požrtvovalno, ostane le še polovičarsko, a prosto ljudstvo celo nezadovoljivo. Rezki sodbi prostašča smo najbolj izpostavljeni mi učitelji na kmetih. Ogibljamo se jih, posebno ker tega treba ni.

Po teh občih, sicer nikakor popolnih opazkah prehajamo v podrobnosti v lažje razumevanje vsega dosedaj navedenega. Vsak delavec, bodisi rokodelc, obrtnik, trgovec ali kdo drugi, si mora najprej sestaviti na en ali drug način načrt, po katerem bo deloval, ako hoče uspešno in dovoljno rešiti svojo nalogo. Koliko večjega pomena je šele tak načrt za učitelja-vzgojevalca, ki ima opravka z duševnimi zmoglostmi otrokovimi. Podroben učni načrt je neobhodno potreben, najbolj pa za začetnike, s katerimi bi imeli opraviti le najbolj izkušene učne osebe. O podrobnem učnem načrtu, kakor sem si ga bil za takrat sestavil, vas ne bom dolgočasil, za sedajšnje razmere ste ga itak slišali danes, ali na nekaj vendar moram opozoriti in navesti podrobneje, kako se namreč praktično obravnava pouk po analitiško-sintetiški učbi.

Kako je z otroki ravnati v začetku šolskega obiska in s čim jih najprej seznanjati, je itak vsakemu znano, tudi imamo dandanes k temu že mnogo raznih pripomočkov, na katere se lahko mlajše — seveda tudi starejše — učne osebe opirajo in za svoje krajevne razmere izberejo najboljše. V moji mladosti smo se morali ozirati na nemške knjige ter sami kovati potrebnih termin za posamezne predmete. Koliko lažje in boljše je v tem oziru dandanašnji ve le tisti, ki je izkusil vse to.

(Konec.)

Književnost.

O Widrovem »Mojem prvem berilu« se glasi sodba učitelja in priznanega slikarja s Štajerskega: »Knjiga je jako pripravna, otroci jo imajo jako radi — zlasti podobe so res mojstrske za malčke. Pripravil sem jih do sedaj skupno na šolski tabli, ker nisem imel beril. Ko sem knjigo razdelil — so čitali s tako lahkoto,

kot bi se bili že tedne vadili v čitanju iz knjige.« — Tako govori strokovnjak. Taki sodbi ni treba ničesar dostavljati, saj se delo samo hvali.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

—r— Vabilo k izrednemu občnemu zboru Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani, ki bo v sredo dne 31. marca t. l. ob 11. uri dopoldne v prostorih Učiteljske tiskarne. Dnevni red: 1. Razgovor o društvenem domu. 2. Slučajnosti. — V Ljubljani, 25. marca 1915. — Jakob Furlan, predsednik. — Juraj Režek, tajnik.

Občni zbor »Društva slovenskih učiteljev« se vrši v četrtek, dne 1. aprila t. l., ob 10. uri dopoldne v restavraciji »Narodnega doma« v Ljubljani po običajnem dnevnem redu. — K obilni vdeležbi vabi odbor.

Kranjsko.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem ima svoj občni zbor v sredo, 31. marca 1915, dopoldne ob 10. uri v Ljubljani, Franciškanška ulica št. 6. Dnevni red: 1. Ogovor načelnika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna. 5. Posamezni nasveti, o katerih je vsaj osem dni prej odboru naznaniti. 6. Volitev prvomestnika, blagajnika in sedem odbornikov, od katerih jih stanuje dve tretjini v Ljubljani ali v bližnji okolici (§ 22.). 7. Volitev treh preglednikov računa zunaj odbora.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo v četrtek, dne 4. marca, v ormoški okoliški šoli. Navzočih je bilo 21 članov. To zborovanje je bilo posebno slavnostno, ker je vodja c. kr. pujskega okrajnega glavarstva in predsednik ormoškega okrajnega šolskega sveta g. dr. Evg. pl. Netoliczka, izročil gospo Ani Rosinovi, učiteljici ženskih ročnih del na ormoški okoliški šoli, častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje.

V lepo okrašeni šolski sobi so se razen že imenovanega gospoda zbrali tudi zastopniki všolanih občin, ormoške Čitalnice in družbe Sv. Cirila in Metoda, tovariši in tovarišice iz okraja, ormoška slovenska inteligenca in tudi učenke ormoške okoliške šole. Vse navzoče je pozdravil predsednik tov. Rajšp sledeče: »Živimo v velerensnih časih, v tako resnih, kakor jih niso doslej doživeli najstarejši izmed nas. Naša ljubljena očetnjava Avstrija je zapletena v ljut, silen boj, in ni upanja, da bi bil ta boj kmalu dobojevan. V bojnih vrstah stoje Vaši očetje, Vaši bratje, Vaši možje in sinovi, Vaši znanci in prijatelji, pa tudi naši stanovski tovariši-učitelji. Umevno je, da je v tako resnih časih vse naše mišljenje osredotočeno v vojni in v posledicah vojne in da nam skoraj ne preostaja časa misliti na kaj drugega in se resno pečati s čim drugim. Danes smo pa napravili izjemo in sešli smo se, da počastimo gospo, ki se je 40 let trudila, ki se je 40 let bojevala na polju pouka in vzgoje. Mnogokrat je pač v tej dolgi dobi tudi na tem polju zagrnelo in pretresal vihar jeze srce gospe učiteljice, a še večkrat je sijalo na tem polju solnce sreče in veselja, ko je videla uspehe svojega dela in vdano hvaležnost svojih učenk. — Tudi učna uprava je videla, je morala videti to mirno, a plodnosno 40letno delovanje, in c. kr. namestnik ji je poklonil častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje. In danes ji bo vodja c. kr. okrajnega glavarstva to častno svetinjo izročil. Mi vsi pa smo se zbrali danes okoli nje, da ji izrazimo s svojo prisotnostjo svoje spoštovanje in svoje častitke. Zdi se mi, da tvorimo vsi lep prijateljski venec okoli nje. Naj ji bo naša skromna pa presrčna prireditev malo zadoščenje za vso bol, ki jo je morala prebiti v dolgi dobi 40 let, naj ji bo malo zadoščenje za bol, ki jo ima prebiti zdaj, ko jo je usoda ločila od ljubljanskega soproga! Prosim torej blagorodnega gospoda vodjo c. kr. okrajnega glavarstva, da blagovolji izvršiti odlikovanje.«

Gospod vodja je v svojem govoru naštel zasluge gospe Rosinove v teku 40 let kot učiteljice ženskih ročnih del. Da pa je gospa Rosinova dosegla lepe uspehe, dokazujejo večkratna priznanja njenih predstojnikov. Že l. 1881. je dobila od ormoškega okrajnega šolskega sveta pismeno priznanje za uspešno delovanje. V letu 1890. se je pri deželni razstavi v Gradcu podelila ormoški šoli za ženska

ročna dela bronasta častna svetinja, kar je bila le lastna zasluga gospe Rosinove. Mnogo je storila tudi na polju vrtnarstva, posebno zelenjarstva in cvetličarstva. In v viharnih letih 1914./15. stoji zopet gospa Rosinova na čelu tistim, ki skrbijo za izdelovanje toplih zimskih potrebščin za naše hrabre vojake. Uvažujoč to plodnosno delovanje, se je gospe Rosinovi podelila častna svetinja. Izročil je nato gospe odlikovanje.

V imenu vseh sedanjih in bivših stoterih in tisočerih učenk je čestitala jubilantini k odlikovanju učenka ormoške okoliške šole in ji kot viđen znak hvaležnosti in vdanosti izročila krasen okvir, da v njem shrani na šolskem polju si pribojevano častno svetinjo.

Predsednik tov. Rajšp se v imenu gospe Rosinove zahvali gospodu vodji za izvršeno odlikovanje ter ga prosi, naj sporoči zahvalo c. kr. namestniku in pred Najvišji prestol. Konča s trikratnim »Živio« na našega vladarja, nakar so zapele navzoče učenke cesarsko pesem.

Nato je prišlo na vrsto predavanje tov. Kosija o vprašanju »Ljudska šola in sedanja vojna.« Na podlagi praktičnih izkušenj in osebnih vtiskov je pokazal referent, kako skrbi že 4 mesece sem s poukom in odgojo za to, da tudi mladina živi v bojnem ozračju, da čuti mogočne vtiske, ki nam jih stavi vojna pred oči in ušesa, kako si prizadeva, spraviti te vtiske globoko v nežno in sprejemljivo otroško dušo, katere bi se naj prijeli ter zanetili ondi predvsem ogenj domovinske ljubezni. Pokazal je nadalje referent, kako mu je do tega, da se dotakne otroške duše vse, kar nam ponuja vojna dobrega in plemenitega. Ker priobči na izraženo željo prisotnikov tov. Kosi svojo razpravo v »Popotniku«, se ne spuščamo v podrobnosti predavanja. Omenimo še samo, da je bil jako zanimiv način, kako se je poročevalc kot učitelj v šoli prepričal, kaj je dosegel zlasti glede na one točke znanega ministrskega odloka, ki govori o odvratanju mladine od prenapetega sovrastva do naših nasprotnikov.

Tako kakor tov. Kosi ustrezamo vsi učitelji in učiteljice našega okraja zahtevam sedanjega velikega časa, in veselila nas je vse navzočnost predsednika okrajnega šolskega sveta gosp. dr. pl. Netoliczka, ki se je lahko uveril iz predavanja, da odgajamo učitelji našo mladino v patriotičnem smislu.

Po prečitanju zapisnika zadnjega zborovanja je omenil tov. predsednik še najvažnejše društvene zadeve. Izmed dopisov je važen odlok ormoškega okrajnega šolskega sveta, ki dovoli pouka prost dan za vse tiste učitelje in učiteljice, ki imajo po četrtrih šolo, da se lahko udeležijo društvenega zborovanja. S tem je šolska oblast sama priznala važnost učiteljskih zborovanj za stanovsko izobrazbo, kar naj blagovolijo vzeti na znanje vsi tisti tovariši in tovarišice, ki se še vedno radi odtegujejo društvenim zborovanjem. Tako sta sedaj dve tovarišici bili dan pred zborovanjem v Ormožu, kjer sta morali z drugimi sodelovati pri zapisovanju moke in zrnja, a drugi dan sta bili »bolni« — ker je bilo društveno zborovanje. Stanovska zavednost, kje si?!

Določitev prihodnjega zborovanja smo prepustili predsedništvu. —ič.

Kranjske vesti.

Umrla je v Ljubljani po večmesečni bolezni splošno priljubljena vadniška učiteljica v pok. Marija Schulz. Dolgo vrsto let je bila blaga pokojnica zvrna učiteljica in nenadomestljiva odgovajateljica naše mladine. — Umrla je v Ljubljani po dolgi bolezni učiteljica Hedvika Schottova, ki je z vso vneto zvesto služila svojemu težavnemu poklicu. — Na Rupi pri Kranju je dne 13. t. m. umrla učiteljica Angela Kuraltova, stara komaj 26 let. — Bodi vsem tem tovarišicam neminljiv spomin!

—r— Iz seje deželnega šolskega sveta z dne 17. marca 1915. Na podlagi ukaza c. kr. ministrstva za uk in bogočastje se prepušča krajnim šolskim svetom (mestnemu šolskemu svetu) ukrepati glede uporabljanja mladine pri poljskih delih in glede eventualne predčasne zaključitve šolskega leta; glede srednješolcev pa se zaprosi ministrstvo, da slednje pooblasti deželni šolski svet, posamezne prošnje v ozira vrednih slučajih (poljska dela, draginja) reševati po svojem predudarku in dijakom dopustiti predčasni izpust iz šolskega leta. — Kotnikova ustanova se podeli visokošolcu Verbiču na Vrhniki. — Glede uvedbe kranjskega domovinoznanstva kot neobveznega predmeta na srednjih šolah se pozovejo ravnateljstva za oddajo svojega mnenja. — Zasebni osemrazrednici v Trnovem pri

Če gospodinja ne ve, katero primes naj vzame k zrnati kavi, naj poskusi Kathreinerjevo Kneippovosladno kavo.

Popolnoma bo zadovoljna.

Pri poskusu je paziti, prostim, ne predpisati za kuhanje. Dobi se povsod. Kdor hoče kaj natančnejšega šteti o tej kavini pijaci, naj piše Kathreinerjevim trgovcem za sladno kavo d. dr., Dunaj 1., Annagasse št. 8.

Ilirski Bistrici se dovoli priklopitev enoletnega trgovskega tečaja. — Poleg poročil o važnejših poslih, ki so bili po zadnji seji kurentnim potom rešeni, se rešijo razne osebne, tudi disciplinarne zadeve.

—r— **Iz učiteljskih krogov pišejo** »Slovenskemu Narodu« z dne 15. t. m., št. 60: V slovenskih dnevnikih sem čital, da je deželni odbor dovolil deželni uslužbencem, izvzemši primarijev, enkratno draginjsko podporo po 30—80% mesečne plače. Ko sva s tovarišem to čitala, sva bila kar iz sebe od veselja, češ, tudi mi dobimo, saj smo tudi deželni uslužbenci. A takoj je padla v kupo veselja kaplja grenkosti, ko sva dalje čitala, da bi znašala ta podpora 20.000 K. Začela sva računati ter prišla slednjič do zaključka, da najbrže učitelji niso med te uslužbence šteti. Obračam se torej s prav ponižnim vprašanjem do slav. dež. odbora, da nam blagovoli pojasniti, ali se je med deželne uslužbence štelo tudi učiteljstvo? Ako ne, naj vendar tudi nas ne pozabi ter tudi nam enako podporo nakloniti blagovoli. Saj je tudi nas in morda najbolj občutno zadela draginja. Plače vedno enake, živila pa vsa več ko še enkrat dražja! Kateri učitelj v tem času s svojo plačo živi, ne da bi stradal ali se zadolžil (če sploh na upanje kaj dobi. Op. pis.).

—r— **60.000 izbranih cepljenih trt na prodaj.** Kmetijska podružnica za Mokronog ima letos iz podružnične trtnice v Trzišču oddati 60.000 prav lepih, izbranih cepljenih trt najboljših, preizkušenih vrst, ki jih zaradi sedanjih izrednih razmer prodaja tudi nečlanom, in sicer po 12 vinarijev komad. Kdor tedaj rabi cepljene trte, naj se obrne na mokronoško kmetijsko podružnico, ki mu bo drage volje postregla. Razentega ima imenovana podružnica iz svoje drevesnice v Mokronogu oddati 2000 sadnih dreves in 40.000 smrekovih sadik.

—r— **Za »Rdeči križ«** je ob smrti Evgena Vilharja nabral tovariš Dragotin Česnik, nadučitelj v Knežaku, 30 K.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Olga Verbičeva je imenovana za suplentinjo v Sodražici. Namesto vpoklicanega nadučitelja Alojzija Koprivca v Selcah je okr. šol. svet poveril učiteljici Emi Petschetovi začasno vodstvo trirazrednice v Selcah.

—r— **Gimnazija v Kranju.** Na oblastveno odredbo se porabi poslopje gimnazije v Kranju za vojaške rekorvalescente. Gimnazijski pouk se bo nadaljeval v poslopju ljudske šole, za ljudsko šolo pa so se dobili prostori v več privatnih hišah.

—r— **S seje občinskega sveta ljubljanskega** z dne 18. t. m. Poslovna doba kuratorija trgovske šole je potekla ter se kuratorij na novo sestavi. Doslej je bil zastopnik mestne občine v tem kuratoriju občinski svetnik tovariš Jakob Dimnik. Koncem seje se je vršila volitev z listki. Oddanih 25 glasovnic; izvoljen zopet občinski svetnik tovariš Jakob Dimnik s 16 glasovi, 7 glasov Jeglič, 2 listka prazna. — Za žetveno komisijo za občino Ljubljano je poročal o ukrepih te komisije glede oskrbe pomladanskih poljskih del v okrožju mesta Ljubljane občinski svetnik tovariš Anton Likozar. Naprositi je deželno vladu, da preskrbi za ta dela za čas pomladanskih del vojaške ujetnike, oziroma tudi begunce. Deželna vlada in kmetijska družba se naprosita za preskrbo semena in krompirja za setev. — Sprejeto.

—r— **V ruskem ujetništvu** se nahaja desetnik 27. domobranskega polka Ciril Trošt, sin pokojnega nadučitelja Fr. Trošta na Igu. Ranjenega so ujeli Rusi. Sedaj se nahaja v bolnišnici v Ravi Ruski in se mu godi razmeram primerno.

Štajerske vesti.

—š— **Deželni šolski svet štajerski** je imenoval na svoji seji dne 13. marca začasnega šolskega vodjo Ludvika Černeja v Grižah za nadučitelja istotam; dalje Ferdinanda Sentjurca, defin. učitelja v Sromljah, za definitivnega učitelja na slovenski deški šoli v Celju, in Hedviko Gaberc za učiteljico ročnih del v Narapljah pri Ptujski gori. Stalno so stopili v pokoj: definitivna učiteljica v Planini Leopoldina Rauterjeva, nadučitelj v Mozirju Franc Praprotnik in učitelj na deški šoli v Šmarju pri Jelšah Franc Ferlinc. Nadučitelju Francu Praprotniku je izrekel deželni šolski svet ob vpokojitvi priznanje za dolgoletno, zaslužno delovanje v ljudski šoli.

—š— **Na kozah je umrl** v Gradcu ondotni vsučiliški profesor dr. Hammerl. Okužil se je bil pri izvrševanju svoje zdravniške službe.

—š— **O balkanskih Slovanih** je predaval na graški univerzi prof. M. Murko. Vstopnina je bila za ranjene visokošolce.

—š— **Učiteljskičniki v Mariboru.** Izmed 29 učiteljskičnikov IV. letnika jih je bilo pri naboru potrjenih 25. Za ostale štiri učiteljskičnike iz IV. letnika se pouk še nadaljuje. Potrjenih je bilo tudi precej učiteljskičnikov iz drugih letnikov.

—š— **Pogreb † šolskega svetnika Luke Lavtarja.** V četrtek, dne 11. marca, ob četrti na tri popoldne so položili v Mariboru na mestnem pokopališču k večjemu počitku zemeljske ostanke šolskega svetnika Luke Lavtarja, profesorja na c. kr. učiteljskiču v Mariboru. Veličastni izprevod, ki ga je vodil mariborski stolni župnik in kanonik g. Franc Moravec ob asistenci duhovščine, je jasno pričal, kako priljubljen in spoštovan je bil blagi pokojnik. Med mnogoštevilnimi udeleženci, ki so prihiteli izkazat zadnjo čast dragemu rajniku, so bile poleg sorodnikov umrlega: mariborski župan dr. Schmiederer, stolni dekan in kanonik Majcen, ves proforski zbor c. kr. učiteljskiča pod vodstvom ravnatelja Schreinerja, ravnatelj c. kr. gimnazije dr. Tomišek, ravnatelj c. kr. realkke Bittner, kanonik Kavčič, c. kr. okrajni šolski nadzornik Dreflak, zastopnik deželne sadjarske in vinarske šole, ravnatelj mestnih meščanskih šol, zastopniki mestnih ljudskih šol, zastopnice šolskih sester, mnogo učiteljev in učiteljic iz mariborske okolice ter mnogobrojno število prijateljev in znancev prebлага pokojnika iz mariborskih meščanskih krogov. — Nj. prevzvišenost, lavantinski knezoškof Mihael Napotnik, je izrazil učiteljskemu zboru c. kr. učiteljskiča svoje sožalje ob prebrdki izgubi ter opravičil svojo odsotost pri zadnjem izprevodu. — Gijenci c. kr. učiteljskiča so zapeli pred hišo žalosti svojemu visokočisljanemu profesorju nemško žalostinko, na pokopališču pa so se poslovlili od njega z vedno presrešljivim slovenskim »Blagor mu!«

Goriške vesti.

—g— **Smrtina kosa.** Umrla je v Gorici gospa Josipina Budavova, vdova po pokojnem profesorju in okrajnem šolskem nadzorniku. Pokopali so jo v Št. Andrežu. — Umrl je Karel Avgust vitez Ribi, vpoškojeni ravnatelj c. kr. obrtne šole.

—g— **Sestanek devetih deželnih glavarjev v Gorici.** Dne 13. t. m. so se sešli v Gorici deželni glavarji iz Trsta, Istre, Dalmacije, Kranjske, Štajerske, Koroške, Tirolske in Predarelke. Sestanku je predsedoval goriški deželni glavar monsignor dr. Faidutti. Glavna točka sestanka je bilo vprašanje aprovizacije.

—g— **Matura na slovenskem moškem učiteljskiču v Gorici** se je vršila pretekli teden in je končala v soboto. Maturu so napravili: Rihard Batistič, Fran Lasič, Fran Logar, Slavoj Makarovič, Ivan Maraz, Oskar Mislej, Emil Pangerc, Fran Pelicon, Mihael Petejan, Fran Skočir, Alfonz Turko.

—g— **Imenovanje.** Monsignor Fr. Castelliz je imenovan za člana mestnega šolskega sveta kot zastopnik kat. cerkve in za nadzornika za verski pouk v italijanskih mestnih šolah in na c. kr. realni gimnaziji z italijanskim učnim jezikom.

—g— **Državni poslanec dr. Gregorin pri gospodu namestniku.** Te dni se je državni in deželni poslanec dr. Gustav Gregorin predstavil gospodu namestniku baronu Friesu ter ga je v imenu od njega zastopanega državnozbornskega in deželnozbornskega volilnega okraja pozdravil kakor namestnika Njegovega cesarskega veličanstva. Naprosil ga je, naj v tem svojstvu pospešuje gmetne in kulturne koristi njegovih volilcev. Posebno mu je polagal na srce vprašanje kraškega vodovoda. Dr. Gregorin je naglašal, da so po njem zastopani volilni okrajji sicer ubožni ter da je njih davčna moč temu primerno slaba, da pa zdravo in krepko prebivalstvo teh okrajjev v obilni meri izravnuje to s krvnim davkom, ki znaša notorično največji odstotek v vsej državi. Gospod namestnik je s posebnim zanimanjem vzel na znanje poslednjo konstatacijo in je izjavil, da stori vse, kar je v njegovi moči, v korist prebivalstva sežansko-ajdovskega volilnega okraja. Posebno pozornost da bo posvečal vprašanju kraškega vodovoda, ki je za Kras življensko vprašanje. Nadalje je gospod namestnik izjavil, da obišče, čim mu bodo razmere to dopuščale, poslančev volilni okraj, da se osebno seznanj z župani ter da na licu mesta pozve potrebe prebivalstva. Končno je izrekel gospod namestnik željo, naj se gospod poslanec vsakikrat, ko potrebuje česa za svoje volilne okraje, obrača do njega osebno ter da je pripravljen ustreči vsaki upravičeni zahtevi in želji.

Istrske vesti.

—i— **Monsig. Anton Rogač.** V Hrušici pri Podgradu je za večno zatisnil oči mož, ki zasluži, da se mu globoko klanja vsak, komur je blaginja našega ubogega istrskega naroda v resnici sveta stvar. Umrl je tamkajšnji župnik in dekan monsignor Anton Rogač. — Kaj je bil pokojnik našemu narodu v Istri, ve le tisti, ki je poznal vso bedo ljudstva, preden je prišel med nje mož, ki se je z vso vnemo, z vso ljubeznijo lotil dela za naše ljudstvo in je tudi v tem delu vztrajal, dokler mu ni ustavila njegove dobrotvorne in blagodejne roke neodvrtljiva smrt. — Pokojnik je bil najzvestejši prijatelj in pobratim nepozabnega buditelja naše slovenske Istre, Slavoj Jenka, in to tudi tedaj, ko je moral ta boritelj za prava našega rodu in jezika biti najhujši boj. — Bodi mu blag spomin!

—i— **Dne 9. marca** sta se predstavila njegovi prevzvišenosti novemu gospodu namestniku baronu Friesu prof. Vekoslav Spinčič in dr. Dinko Trinajstič v imenu hrvatsko-slovenskega kluba v istrskem deželnem zboru in tako tudi hrvatskega in slovenskega naroda Istre ter sta ga pozdravila kot namestnika Njegovega cesarskega in kraljevega veličanstva na Primorskem ter ga naprosila, da bi pospeševal koristi Hrvatov in Slovencev, katere zastopati imata pravico in dolžnost. Na ta hrvatski pozdrav se je gospod namestnik zahvalil v češkem jeziku, pripomnivši, da je razumel vsako besedo pozdrava. Rekel je, da so mu znane zasluge Hrvatov in Slovencev in da bo rad storil vse, kar je v njegovih močeh tudi za njihov napredek. Prizadeval si bo, da oživi gospodarsko-prosvetno akcijo, ki se je pričela pod ministrskim predsednikom Beckom in posebno se bo zavzemal za gradnje vodovodov in cest. Seveda pa se bo moglo vse to izvrševati šele potem, ko pridejo mirni časi. Za sedaj bo storil vse, kar je v njegovih močeh, za aprovizacijo, za dobavo modre galice in peronida ter da ostane kmetovalcem po možnosti živina za poljska dela in zaslužek — stvari, o katerih se je gospod namestnik dal poučiti po imenovanih dveh poslancih.

Koroške vesti.

—k— **»Vojni vrtovi.«** Celovški listi pišejo: Gospodarska posledica vojne ni samo podražitev živil, marveč tudi njih pomanjkanje. Tu je patriotska dolžnost vsakega posameznika, da po svojih močeh skrbi za odpomoč. K temu nudi smotrno pridelovanje zelenjave obilo prilike. Z zgledom naj se ljudstvo pouči, da je razen kumar in solate še veliko vrst zelenjave, ki ob čisto preprostem obdelovanju in večkrat jako skromnih zahtevah zemlje tvorijo lahko važen del ljudske

prehrane. Ta zgled naj poda šolski vrt. Na Koroškem je okroglo 300 šolskih vrtov. Tristo dobrih zgledov bi ne ostalo brez vidnih učinkov, in ti učinki naj bi se kazali v vnetem pridelovanju zelenjave, v skrbnem izkoriščanju premalo izrabljene zemlje in v obdelavi bližnje celine. Naši šolski vrtovi naj postanejo letos vojni vrtovi. Kjer nimajo šolskega vrta, naj sodelujeta krajni šolski svet in šolsko vodstvo v ta namen, da se na občinskem svetu ali na kakem zanemarjenem zasebnem zemljišču napravi vojni vrt. Šolski vrt c. kr. učiteljskiča v Celovcu bo letos v prvi vrsti služil nalogam vojnega vrta. Obisk se bo dovolil proti prijavi pri kustosu.

Splošni vestnik.

— **Uradniških plač ne bodo znižali.** Širile so se ponekod vesti, da je finančno ministrstvo že izdelalo načrt za znižanje uradniških plač. Govorili so celo že o gotovih odstotkih. Ravnotako so tudi govorili, da hočejo razveljaviti določila o časovnem napredovanju. »Oesterr. Postbeamtenzeitung« pa poroča zdaj, da so bili zastopniki društva poštnih uradnikov in osrednje zveze društev avstrijskih državnih uradnikov pri finančnem ministru. In ta je izjavil, da ni napravil nobenega takega načrta in da sploh ne misli kaj takega izvesti. Minister je zastopnike poveril, da smejo javnost informirati, da ne misli niti znižati uradniških plač niti razveljaviti določil o časovnem napredovanju.

— **Hrvatski učiteljski Dom** piše v svoji zadnji številki: Prema iskazu, što ga donosi »Učiteljski Tovariš«, sabralo je slovensko učiteljstvo za vrijeme sadašnjega rata za »Crveni križ« ukupnu svotu od K 23.143. Prema materijalnim prilikama slovenskoga učiteljstva to je golemo svota, koju je od najveće česti pridonijelo samo slovensko učiteljstvo.

— **Prepoved alkohola v Rusiji.** Prodaja denaturiranega špirta, ki je bil predelan v svrhu prodaje kot pijača, se kaznuje s prisilnim delom in izgnanstvom v Sibirijo. Istotako čakajo visoke kazni one, ki kupujejo kruh, jedila in obleko od vojakov.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **Izpraševalna komisija:** V teh časih ne moremo porabiti, ker bi bili zaplenjeni. Na pristojnih mestih se bodo gotovo ozirali na vse to in ne bodo delali kandidatom nobenih zaprek.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ob sklepu lista.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem obvešča svoje člane, da je v mesecih januar, februar in marec 1915 za podporni sklad učiteljskih vojaških obitelji prispevalo: učiteljstvo iz gornjegrajskega okraja 35 K, učiteljstvo iz ormoškega okraja 30 K 50 vin., učiteljstvo iz laškega okraja 22 K 20 vin., učiteljstvo iz ptujskega okraja 9 K 50 vin., skupaj 97 K 20 vin. Od tega zneska dobi pred velikonočnimi prazniki ena učiteljska obitelj v ormoškem okraju in ena v ljutomerskem okraju po 30 K, ena obitelj v gornjegrajskem in ena v slovenbistriškem okraju po 15 K. Preostanek 7 K 20 vin. se razdeli prihodnjč.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem je poslala okr. učit. društvom okrožnico s pozivom, naj deluje učiteljstvo pri krajnih šol. svetih na to, da se izrečejo proti skrajno škodljivi splošni zaključitvi šol. Nadalje opominja društva,

da vendar že pošljejo statistiko učiteljev vojakov ter zbirajo prispevke za učiteljske obitelji, ki so po vojski posebno prizadete. Kako naj žive obitelji, broječe do 7 glav, a mož se nahaja kot prostak na bojnem polju ter rabi sam podpore! Res občutimo vsi zle posledice sedanje vojne, a vendar bi vsak lahko žrtvoval vsaj 20 h na mesec, kar bi že dalo 120 K za učiteljske reve; posebno se obračamo do tovarišic in tovarišev, ki niso od vojne direktno prizadeti. V nesreči se kažejo pravi prijatelji!

Vodstvo.
Učiteljsko društvo za ormoški okraj poroča, da je v marcu 1915 darovalo za učiteljski vojaški podporni sklad: učiteljstvo pri Sv. Bolfenku 3 K, učiteljstvo pri Sv. Miklavžu 2 K 50 vin., učiteljstvo pri Veliki Nedelji 4 K, učiteljstvo Ormož-okol. 1 K, skupaj 10 K, kateri znesek se je v sredini meseca marca poslal Zvezinemu blagajniku.

• Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tordko

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

• Vzorci poštnine prosto!

• Izredno nizke cene!